

Tisa Lombar

CARMEN

(povzeto po pesmi Antona Aškercarja Carmen)

Slišal sem, kako je počilo, tam doli v daljavi. Počilo je še dvakrat, trikrat, nato nisem slišal nič več. Videl sem le gosto, črno temo, a kmalu je še to izginilo.

Bil je topel poleten dan dvanajstega junija, tistega klavrnega leta, ko je šlo vse narobe. Stopal sem po poti, ki sem jo prehodil že tisočkrat, a se mi je še vedno zdela izjemno lepa. Namenjen sem bil proti mestni vili v lasti družine Alcaraz. Družina je bila v mestu izjemno pomembna, saj so imeli bogastvo, o katerem si niti sanjati nisem upal. Del te družine je bila tudi Carmen, prelepa hči plemiča, za katero so se obračale glave začaranih moških in ljubosumnih žena vsakič, ko se je prikazala na mestnem trgu. Ni bilo meščana, ki ne bi občudoval in vsepovprek hvalil njene lepote. Jaz pa, ki sem jo poznal že dolgo, sem vedel, da je Carmen mnogo več, kot samo lepa. Bila je izjemno dobrosrčna in mi prinašala hrano, ko sem stradal, ter me objela, ko sem pogrešal mamo. V teh dolgih letih, ko je zame Carmen predstavljala ramo, na katero sem se lahko naslonil, sem se nanjo močno navezal. Zato sem se jo tistega dne nameril obiskati.

Stal sem pod njenim oknom in vanj metal kamenčke, pozoren na naključne očitvice. Porabil sem že celo pest kamenčkov, preden je pogledala skozi okno. Namignil sem ji, naj pride ven in jo čez nekaj minut zunaj tudi pričakal. Skupaj sva krenila za dvorcem v hrib po poti, ki sva jo poznala tako dobro, da bi jo lahko pretekla z zaprtimi očmi. Zraven naju so rastline umirale od suše in močne vročine, midva pa sva hodila in hodila. Ko sva se začela približevati reki, se je tudi narava okoli naju začela spreminjati. Grmovje je postopoma postajalo bolj zeleno, drevesa pa so izgledala vedno močnejša in mogočnejša. S spremembo narave pa je postalo drugačno tudi vzdušje v zraku, ni bilo več čutiti nejevolje in samopomilovanja. S Carmen sva kmalu dosegla reko, vendar se pri njej nisva ustavila, ampak sva jo le prečkala. Prišla sva na majhno čistino, sredi katere je stala samotna lipa, stara verjetno že več kot sto let, pod njo pa lesena deska, ki je služila kot klopca. V senci lipe sva si krajšala čas s pripovedovanjem nedolžnih zgodb in legend. Najina najljubša zgodba je bila zgodba o Pepelki in princu. Carmen je bila všeč prinčeva dobrosrčnost, meni pa je zgodba dajala upanje, da morda najina povezanost le ni prepuščena pogubi. Želel sem si, da se najine vloge zamenjajo. Jaz bi bil bogat plemič, ona pa ubogo, prelepo dekle, ki živi v revščini in lakoti. Živela bi najino pravljico.

Usedla sva se na klopco in se pričela pogovarjati o nepomembnih stvareh, medtem pa so okoli naju žvrgolele ptice in se iz bližnjega grmovja oglašali črički. Kmalu sva v senci drevesa mirno zaspala. Zbudili so naju nežni sončni žarki, ki so že izginjali za

bližnjim hribovjem. Odpravila sva se nazaj proti vili, vendar se nama narava ni zdela niti pol tako lepa kot prej. Morda je bilo krivo zahajajoče sonce ali pa ptice, ki so pele bolj žalostne melodije kot običajno, vendar sem takrat vedel, da se moji vznemirljivi dnevi s Carmen iztekajo. Nisem imel moči. Nisem ji mogel nuditi razkošja, ki ga je bila vajena. Vedel sem, da nikoli ne bom tisti, s katerim bo vzgajala svoje otroke in se veselila prvih vnukov, kajti življenje nama je namenilo drugačni usodi. Medtem ko je ona hodila po tlakovani cesti, sem si sam utiral pot po blatu in trnju. Med nama je zeval preglobok prepad. Carmen si je zaslužila več, kot sem ji lahko kdajkoli ponudil.

Odšel sem. Krenil sem v vojsko, med stotine drugih obupanih duš, ki bežijo pred svojo preteklostjo. V vojski sem se počutil, kot da sem našel svoj dom. Nihče me ni spraševal praznih vprašanj, na katera nisem imel odgovorov. Nikoli me nihče ni vprašal, kako sem ali kaj počnem, nasploh smo malo govorili. Drug z drugim se nismo povezovali zaradi bolečine, ki so jo prinašale vsakodnevne izgube. Ni mi bilo treba razmišljati, le delati. Začel sem z lažjimi deli, pomival sem posodo in pral perilo, a so me kmalu premestili v jarke. Šele tam so moji spomini zares izginili. Preteklost je izgubila svoj pomen, tako kot so izgubljali pomen izstreljeni naboji, ki so se slepo odbijali od sten jarka.

V jarkih se ni zgodilo nič zanimivega. Šotor sem si delil s starejšim gospodom, ki je malo govoril in veliko pil. Najin šotor je zmeraj zaudarjal po ceneni vodki in tobaku, v njem je bilo temno in zatoхло. Nasploh sem tam malo spal, saj so me neprestano budili streli iz pušk in kriki trpečih vojakov. Podoživljanje bojov je v obliki mor kratilo spanec, še starec, ki je počival ob meni, je ponoči večkrat zajokal. Ne vem, ali sem na bojišču koga ubil, saj v zmedi nisem več vedel, katera krogla je bila izstreljena iz moje puške, vem le, da je bila smrt v vojski mnogim odrešitev. Želeli so umreti, vojska pa je za to poskrbela na časten način. Tudi meni je bilo vseeno, ali sem mrtev ali živ. Nikoli nisem razmišljal o smrti, ki sem se ji že celo življenje približeval, zato me je tudi tako močno prizadela.

Lepi trenutki v vojski so bili običajno takrat, ko sem se popolnoma prepustil naravi in njeni neizmerni lepoti. Vsako drevo mi je pripovedovalo svojo zgodbo. Nekatera so bila polna lukenj in na koncu svojega življenja, druga pa so šele začela rasti. Vsaka rastlina je rasla drugače in se spreminjala s svojo okolico. Rastline nimajo čustev, zato se prilagodijo. Ljudje raje bežimo. Bežimo, ker ne moremo gledati, kako se vse okoli nas spreminja. Bežimo, ker na spremembe nimamo vpliva. Bežimo, ker imajo spremembe vpliv na nas. Tudi jaz sem bežal.

Razmišljal sem, katera sprememba me je porinila čez rob. Morda je bilo takrat krivo šumenje reke, ki je v meni vzbudilo globoke spomine, morda pa je bilo vse že prej zapisano v zvezdah. Carmen sem pogrešal, čeprav si tega nisem hotel priznati. Pogrešal sem njen nasmeh in prijazne oči, polne znanja in razumevanja. Pogrešal sem njen pogled na svet, ki je bil hkrati otroško naiven in izjemno moder. Všeč mi je bilo, kako so v njenem svetu obstajale le dobre in lepe stvari. Najverjetneje je tudi v

mojem odhodu našla nekaj lepega. Upal sem, da bodo njeni spomini name vedno prijetni, morda bo najino zgodbo nekoč pripovedovala svojim vnukom.

Bil je četrti oktober. Klečal sem v jarku, zraven mene je ležala puška. Ravnokar smo obranili še en poskus prodora z nasprotne strani. Ponovno je umrlo veliko sinov, očetov, bratov in mož. Nekje bo sestradana družina dobila novico o smrti moža in mama bo morala sama preživljati bolehne otroke. Nekje bo sivolasa mama izvedela za smrt svojega sina in zajokala, kajti na svetu je ostala sama. Nekje so tekle solze, tu je tekla kri.

Za sabo sem zaslišal, da je nekaj pristalo na tleh. Mislim sem, da je veter ponovno nekaj prevrnil. Šele prepozno sem ugotovil, da v jarku sploh ni pihalo. Počilo je. Počilo je še večkrat, vedno bliže. Slišal sem zadušene krike, preden je počilo še zraven mene. Nekega vojaka, čigar imena nisem poznal, je razneslo. Njegova kri je zalila jarek, njegovo srce, ki je nekoč močno ljubilo, pa je nehalo biti za večno. Nisem mogel več gledati prizora pred mano. Njegovo življenje se je končalo prehitro, brez opozorila. Celo življenje so se stvari okoli mene spreminjale, takrat pa sem jaz spremenil mojo usodo. Počasi sem vstal. Gledal sem zemljo, rdečo od krvi, na kateri je rasla trava. Trava se je prilagodila in v krvi našla nekaj lepega. Nekoč sem imel lepo stvar, za katero je bilo vredno živeti, a sem jo zapustil. Zapustil sem Carmen, ker nisem bil dovolj vztrajen da bi pogledal okrog sebe. Nikoli nisem poskusil prečkati prepada, ki naju je ločil. Nisem pogledal, ali se morda za ovinkom skriva most. Najina pravljica se je končala, kajti čutil sem krogle, ki so me zadele. Nisem ji priznal, koliko sem jo ljubil, čeprav je moje srce bilo le zanjo. Nikoli ne bom vedel, kaj bi se z nama zgodilo, če bi bil dovolj pogumen, da ostanem.

Tudi sedaj za vrnitev nisem dovolj pogumen. Umiram. Umiram, ker nimam poguma. Običajno smrt predstavlja konec življenja, čas, ko skrbi in bolečine izginejo, za nami pa ostanejo le spomini žalujočih. Moja smrt ni taka. Za mano ni žalujočih. Ostaja pa nemir neizpolnjene ljubezni.